

(א) [נָשִׁית מו.], (ב) [וַיִּבְרָח מו.], (ג) [שָׁם ד'] [לְעִיל נח: מו.], (ד) [שָׁם ד'] [לְעִיל נח: מו.], (ה) [לְעִיל נח. וַיִּסְרָן], (ו) [שָׁם, א'] [מִסָּפֵי פִתִּיחַ הַצֵּבֶן], (ז) [לְעִיל מו.], (ח) [וַיַּעֲשֶׂה מִסֵּם יְרִיעֵהוּ, דִּייעָה וַיַּעֲשֶׂה], (ט) רבו היה היה לו למחות כִּינֹר, ר"מ, פ' וועי תוספות פוכה יא: ד"ה דברי כ"י כסבו דתרי הוּ וכו"כ בנדה יוד: ד"ה אמר ועוד גמרא יומא מג: אפי' לביה לא יית דל"ר יומאן משום ר"ש בן יהושעק וכו' וכן מובא בר"ה לד: והאמר ר' יומאן אר"ש בן יהושעק וכו' הא דרביה וכו', (י) [עַרְךָ גבל שְׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא], (יא) [עַי שס דל"י בנטחא אחרי' ויכוהו], (יב) [וַיַּעֲשֶׂה תוספות יבמות מה, ד"ה ילאו], (יג) [יָלַד וְאֵין עוֹלָן], (יד) [וַיַּעֲשֶׂה מִסֵּם לְעִיל נח. ד"ה א"כ],

גיליון הש"ס

תנ"ך ד"ה הא דיהודי וכו' בארע"י. כדלמא לעיל דף מז ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גפ' הולד ממזר ועל יינם כפ"ל ותביע וגזור נמחק: (ב) תד"ה (בדף הקודם) גבר וכו' זה בא בידי מקיסרין ולמדמי ממנו שלשה דברים שהוא ודאי שהוא טמא שמרביצין עליו מים שלג בא צידו אחר: (ג) בא"ד פי' וכו' הוה סלקא דעתך שלג יעשה הלכה אלא כממנו ולא כחכמים החורקים: (ד) בא"ד קמיה דרבי זירא (ולא מפירות המותרות מקיסרין הא ולא וכו' קודם לרבי הוה) תל"מ ור"ב גירסת הירושלמי ולא מפירות המותרות מקיסרין היא א"ל ולא רבי המיר קיסרין ורשב"ג קודם לרבי הוה: (ה) בא"ד משועבדות הס לשרים לטסקא ודינא: (ו) בא"ד מדתני איס' מעשרות לביקות: (ז) ד"ה עובד כוכבים וכו' משום רבי ישמעאל קרא דבת איש כהן כי תהיה אלמנה וגרושה לאשמעינן דעובד כוכבים: (ח) ד"ה כל וכו' פסק ר"מ. ר"ב עיין בחסד לעיל דף י"ח ובחסד פרק החולץ דף מ"ו: (ט) בא"ד ולישנא בתרא דהכא מוסף וכו' פרק אין מעמידין קאמר וכו' שנאכלין כמו שהן חייין וכו' ולישנא בתרא בא להקל:

מוסף רש"י

לפי שאינן בני תורה. אחרונותיון קאי דלון זו משום ביטולי עובדי כוכבים כדמפרש לקמן, אלא לפי שאינן בני תורה לא ואסור עליהן שלג זולת כששלי עכ"ם (יבמות מו.). על יינם משום יין נסך. דלע"ג דלג נביא אלא כמו צנאמא הוא, אסור משום לך לך אמרין למירא כי (שם). לשלחן של מלכים. תורמוס אינו עולה על שלחן מלכים (שם).

הקשה הר"ר אלחנן לפי' ר"ת מהא דלמרינן צירושלמי דמס' דמאי מאכלינן את עניים דמאי אמר רשב"ג שלג לי ר' יוסי צר רבי אחרוג ואמר לי זה בא (ב) מקיסרין ולמדמי ממנו ג' דברים שהוא ודאי שהוא טמא שלג בא צידו אחר שהוא ודאי שפירות קיסרין ודאי פי' ודאי טבל שהיו או כולם עמי הארץ או כולם חזירים אלא שהיה ידוע שלא עשרו שהוא טמא שמרביצין עליו מים והוכשר וא"ת הא תנן בשילהי תוספתא דטהרות דאתרוגים אינן מולפין עליהם מים וי"ל ה"מ באתם שמוכרים בעיר אצל בא מדרך רחוקה מסבבא זלף עליו מים כדי שלא יכמש עוד י"ל דה"מ בשאר ימות השנה אצל בחג מרביצין עליו מים כדי שיהיה הדך כדתנן בסוכה (דף מז.). וא"ת א"כ מאי האי דקאמר בתר הכי ויעשר ממנו עליו והיאך יכול לעשר ממנו כיון שהיה סוכות וי"ל דבחולו של מועד מיירי כדלמרינן (סוכה לו:) ר' חנינא מטביל ונפיק ושלג בא צידו אחר שאם בא צידו אחר לא היה מודיע לו שהוא טבל אלא מעשר מן האחר עליו וא"מ ואימא דה"ר הוה שצא צידו אחר ומה שהודיעו שצא מקיסרין וכו' ודאיך יכול לעשר וי"ל שאם לא שלג אלא בשביל דצר אחד היה לו לפרש ולפי ששני דברים תליין זו שלג לו סתמא ופרקי צירושלמי ויעשר ממנו עליו פי' למה שלג לו בטבל ויחתוך ממנו חתיכה אחת למעשר ומתוך ואמר אין דרך צני אדם לשלוח לחזריהם דברים חסירים ופרקי ולאו מתני' היא ר' יוסי מתיר בודאי ובלבד שיודיענו פי' ולמה דקדק דלא היה צידו אחר דלפילו היה צידו אחר הא מותר לשלוח אחרוג בטבלו מן המתני' ומתוך אית לך למימר דלע"ג דפליג על רבנן לא הוה צביד עובדא כותיה פי' (ג) היה ס"ד שלג יעשה הלכה כממנו אלא כחכמים החלוקים עליו כמו שחושב צירושלמי דבכרות כמה תנאים שלא היו עושים הלכה כממנס רבי יוסי צעא קמיה דרבי זירא (ו) ולא מפירות המותרות

שאינן בני תורה על בניהם שהם ממזורים ר' יוחנן לטעמיה **א** דא"ר יוחנן א"לעולם אינו גר עד שימול ויטבול וכיון דלא טביל עובד כוכבים הוא ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר **ב** וגזור על יינם משום יין נסך משום **ג** לך אמרין גיורא סחור סחור לכרמא לא תקרב ועל תורמוסין משום בישולי עובדי כוכבים לפי שאינן בני תורה טעמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי **ד** והאמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים ר' יוחנן כי הך לישנא **ס**"ל **ד** האמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שאינו עולה לשולחן של מלכים ללפת בו את הפת אין בו משום בישולי עובדי כוכבים טעמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי בעו מיניה מרב כהנא עובד כוכבים מהו שיוליך ענבים לגת אמר להו יאסור משום לך לך אמרין גיורא סחור סחור לכרמא לא תקרב איתיביה רב יימר לרב כהנא **י** עובד כוכבים שהביא ענבים לגת בסלין וברודורין

מקיסרי הן ולא רבי המיר קיסרין בתמיה ומסיק רשב"ג קודם לרבי הוה משמע שאחר שהמיר רבי קיסרין שז לא היה זו שום איסור טבל אפי' בודאי דהא ההוא אחרוג ודאי הוה וגרסא דפרש ולא מפירות המותרין בקיסרין דהתם צירושל' בפ"צ דמאי אומר אלו המינין האסורין בקיסרי פי' משום דמאי משום דאלו המינים באלו המקומות רגילין לגב מא"י והידועים שלא באו מא"י פטורין משום דמאי וחיביצין משום ודאי כפירוש ר"ת ופרקי והלא אחרוג מפירות המותרין שאין מציאין אותן מא"י אלא בקיסרין עגמו גדל ומודו רבנן דמותר לשלוח ודאי בחו"ל בהודעה ולא נחלקו אלא בטבל בא"י וא"כ מנלן שלג בא לידו אחר ומשני דעדיין לא הותרה קיסרין בימי ר' יוסי והיו מחזיקין אותה בחזקת א"י והר"ר דוד ממיינן תירץ דהכא דחזא דאכלי פירות דלא מעשרין פי' שלא היו מחזיקין להפריש בחומרות א"י אצל כקולי ח"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש ולכן אסר להם כי טעה בשם העיר והיה סבור שהוא של א"י וכן והיאך דחולין דרבי שהמיר בית שאן לא לגמרי התיר אלא חומרי א"י התיר להנתיב בה קולות חו"ל כגון ביטול ברוב וכמה קולות השנויות פי' עד כמה בצבורות וכן ההיא דמכויז דמשמע צירושלמי דפטור צין דמאי צין ודאי פטור מחומרי א"י ומ"מ קולי חו"ל נוהג בכל אותן המקומות ועל תרומות ומעשרות שאין אנו מפרישין עכשיו אף לא כקולי חו"ל אומר ר"ת דקרקעות שלנו משועבדות הם לשרים **י** ודינא דמלכותא הוא שאם לא יתנם שיהו משועבדות ציד עובד כוכבים ומשוקעות לו ולכן אינם שלנו וק' לר"י כי גם צימי החכמים היה להם קרקעות לנטסקא כדלמרינן פי' ח"ה (ב"ב דף נד: ע"ש) מאן דלא יהיב טסקא לא ליכול ארעא וע"כ כי אנו יש לנו הרבה קרקעות שאין בהם טסקא ויש לסמוך על דברי הירושלמי דחלה דא"ר יוחנן רבותינו שצחו"ל היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שצאו הרובים ויטלוס מאן יינהו רובים א"ר זעירי תרגומיא ולא נודע פי' ואם הלכה רופפת צידך הלך אחר המנהג לשון ר' יהודה אצל ר"י אמר כי לא נמחייבו בחרומות ובמעשרות אלא הסמוכות לא"י כגון מזרים ובצל מואב וצני עמון כי שם היו רגילים להפריש שלא יצאו להקל במעשר א"י אצל במקומות הרחוקים לא חייבו חכמים שום מעשר ואפי' ברגן ומירוש ויזהר ובמקומות הקרובים נמי מפ' צירושלמי מנהג שהיו עושים קודם שצטלוס הרובים רב יהודה בשם שמואל חלה חו"ל ותרומת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש ר' בא בשם שמואל אמר לא חשו אלא לתרומת דגן ומירוש ויזהר ר' אילא בשם שמואל אמר לא חשו אלא לתרומה גדולה בלבד אצל לירקות אף לתרומה גדולה לא חשו מדתני איסי **י** מעשר לירקות מדצריהם משמע מדברי הירושלמי דדצר שהוא מדצריהם בדרך לא הפרישוהו כלל בחו"ל ושמא ירק דוקא משום דאין לו אסמכתא כלל מן הפסוק **י**: **דא"ר** יוחנן משום ר"ש בן יהושעק. הכא משמע שהיה רבו וכן משמע נמי בכמה דוכתי שאמר שמועות משמו ותימה דבסנהדרין פי' זה צורר (דף סו.) קאמר ר' חייא בר זרנוקי ור"ש בן יהושעק אזלו לעבר שנה באסיא איטפיל בהדייהו רשב"ל כו' ואי קרי לכו רועי לאן מאי אימא ליה ואי **י** רבו היה לו למחות על כבוד רבו דאי הוה רביה של רבי יוחנן רשב"ל הוה תלמיד **י**: **הא** דיהודי נאסרין. י"ל דמיירי כגון **י** דנבצי מארעיה וא"ת והא אמרינן בשילהי מרובה (ב"ב דף פה.) גבי עשר תנאים שהתנה יהושע ומעיין היואב בתחלה צני העיר מסתפקין הימנו וא"כ היאך הוו דיהודי ואמר ר"י דמיירי צמעיין היואב מעגמו והכא מיירי בחפר בור וא"י מיירי הכא כגון שכל העיר שלו: **איקלע** רגבבא. מפרש בערוך **י** הר שעיר וכן תרגם יונתן הר שעיר טורא דגבלא ובתרגום ירושלמי אומר הופיע מהר פארן איתגלי מטורא דגבגלהון לצניו דישמעאל ומינהו לפי האמת משמע יותר שהיא עיר מא"י כדלמר פ"צ דכתובות (דף קיב.) **י** ריב"ל איקלע לגבלא חזא עגלים צין הגפנים כו': **עובד** כוכבים ועבד הבא ע"ב בת ישראל הולד ממזר. וא"ת אמאי אינטריך צפ' אלמנה לכ"ג (יבמות דף סח:) ובפ' עשרה יוסקין (קדושין דף עה:) לר' יוחנן משום ר' ישמעאל קרא דבת **י** כהן כי תהיה לאיש זר לאשמעינן דעובד כוכבים ועבד שצאו על צת ישראל שפסולה פשיטא השתא הולד ממזר פוסל בציאתו מיבעיא ואומר ר"י הא ידידיה הא דרביה **י**: **כל** שנאבא במות שהוא חי ב'. **י** פסק ר"ת כהני מרי לישינ דהא ר' יוחנן ס"ל כהאי לישנא בתרא וקי"ל רב ורבי יוחנן הלכה כר' יוחנן וללישנא בתרא נמי לא פליג רב עליה וכלישנא דכל שנאכל כמות שהוא חי אית ליה לסתם תלמודא לעיל פי' אין מעמידין (דף נט:) דקאמר דלמאי ייחוש לה אי משום בשולי עובדי כוכבים נאכל כמות שהוא חי וכן גבי משחא שליחא קאמר (לעיל נח:) דנאכל כמות שהוא חי אע"פ שהוא עולה על שולחן מלכים **י** וללישנא בתרא דהכא מוסף להקל דאפי' אינו נאכל חי שרי כיון שאינו עולה כגון תורמוס ובהא ודאי מודי דדבר שנאכל חי אע"פ שהוא עולה שרי מדע דלעיל פרק אין מעמידין (דף נח.) דקאמר איכא צינייהו דגיס קטנים ארדי ודייסא שאין נאכלין חיין **י** (ועלין) על שולחן מלכים ולא קאמר איכא צינייהו דבש ופירות שנאכלין כמו חיין ועלין אלא ודאי בהא ליכא מאן דפליג בדיון שנאכלין חיין אין זו משום ביטולי עובדי כוכבים וללישנא בתרא בא להקל ולעולם אינו אסור אם אין כהן שניהם אינו נאכל ועולה **י**: **במה** שיוריד ענבים אגת. רשב"ס פי' חו"ל כשצורארים הענבים ונותנים אותם בצלים להוליכן לגת מתמעדין

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נמ.

עח א מ"י פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סעי' א וסעיף ג:
עט ב מ"י פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קסה סעיף ג:
י

עח א מ"י פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סעי' א וסעיף ג:
עט ב מ"י פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קסה סעיף ג:
י

עח א מ"י פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סעי' א וסעיף ג:
עט ב מ"י פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קסה סעיף ג:
י

עח א מ"י פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סעי' א וסעיף ג:
עט ב מ"י פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קסה סעיף ג:
י

עח א מ"י פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סעי' א וסעיף ג:
עט ב מ"י פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קסה סעיף ג:
י

עח א מ"י פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סעי' א וסעיף ג:
עט ב מ"י פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קסה סעיף ג:
י